



دانشگاه ساری

اصول توان بخشی

(رشته علوم اجتماعی)

دکتر علی اصغر کاکوجویباری دکتر ابراهیم پیشیاره

مؤلفان

سرشناسه	: کاکو جویباری، علی اصغر، ۱۳۴۰ -
عنوان و نام پدید آور	: اصول توان بخشی / کاکو جویباری، ابراهیم پیشیاره، مژگان فرهید.
مشخصات نشر	: تهران: دانشگاه پیام نور، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	: هشت، ۱۲۵ ص.
فروست	: دانشگاه پیام نور؛ ۱۸۸۲؛ گروه علوم اجتماعی؛ ۱/۶۷.
شابک	: 978 - 964 - 387 - 927 - 3
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا.
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: توان بخشی - آموزش برنامه‌ای.
موضوع	: توان بخشی - راهنمای آموزشی (عالی)
موضوع	: توان بخشی - ایران
شناسه افزوده	: پیشیاره، ابراهیم، ۱۳۵۱ -
شناسه افزوده	: فرهید، مژگان، ۱۳۴۸ -
شناسه افزوده	: دانشگاه پیام نور.
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۱ الف ۶۲ / RM۹۳۰
رده بندی دیویی	: ۶۱۷/۰۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۸۵۹۸۷۴



دانشگاه پیام نور

اصول توان بخشی

مؤلفان: دکتر علی اصغر کاکو جویباری - دکتر ابراهیم پیشیاره - مژگان فرهید

ویراستار علمی: دکتر فرهاد شقاقی

تهیه و تولید: مدیریت تولید محتوا و تجهیزات آموزشی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مرکز چاپ و انتشارات دانشگاه پیام نور

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه

نوبت و تاریخ چاپ: چاپ اول آذر ۱۳۹۲

شابک: ۳ - ۹۲۷ - ۳۸۷ - ۹۶۴ - ۹۷۸

ISBN: 978 - 964 - 387 - 927 - 3

فروش این کتاب فقط از طریق نمایندگی‌های دانشگاه پیام نور مجاز می باشد و فروش

آن در سایر مراکز فروش کتاب موجب تعقیب قانونی فروشنده خواهد گردید

(کلیه حقوق نشر اعم از چاپی، الکترونیکی، تصویری، صوتی و اینترنتی برای دانشگاه پیام نور محفوظ است)

قیمت: ۳۴۰۰۰ ریال

بسم الله الرحمن الرحيم

پیشگفتار ناشر

کتاب‌های دانشگاه پیام نور حسب مورد و با توجه به شرایط مختلف یک درس در یک یا چند رشته دانشگاهی، به صورت کتاب درسی، متن آزمایشگاهی، فرادرسی، و کمک‌درسی چاپ می‌شوند.

کتاب درسی ثمرهٔ کوشش‌های علمی صاحب اثر است که براساس نیازهای درسی دانشجویان و سرفصل‌های مصوب تهیه و پس از داوری علمی، طراحی آموزشی، و ویرایش علمی در گروه‌های علمی و آموزشی، به چاپ می‌رسد. پس از چاپ ویرایش اول اثر، با نظرخواهی‌ها و داوری علمی مجدد و با دریافت نظرهای اصلاحی و متناسب با پیشرفت علوم و فناوری، صاحب اثر در کتاب تجدیدنظر می‌کند و ویرایش جدید کتاب با اعمال ویرایش زبانی و ضروری جدید چاپ می‌شود.

متن آزمایشگاهی (م) راهنمایی است که دانشجویان با استفاده از آن و کمک استاد، کارهای عملی و آزمایشگاهی را انجام می‌دهند.

کتاب‌های فرادرسی (ف) و کمک‌درسی (ک) به منظور غنی‌تر کردن منابع درسی دانشگاهی تهیه و بر روی لوح فشرده تکثیر می‌شوند و یا در وبگاه دانشگاه قرار می‌گیرند.

مدیریت تولید محتوا و تجهیزات آموزشی

فهرست مطالب

پیشگفتار

هشت

۱	فصل اول: کلیات
۱	اهداف فصل
۱	۱-۱ مقدمه
۲	۲-۱ تعریف توان بخشی
۳	۳-۱ سیر تحول دیدگاه‌های توان بخشی
۶	۴-۱ ریشه تاریخی توان بخشی
۱۱	۵-۱ جایگاه توان بخشی از نقطه نظر اسلام
۱۴	۶-۱ اهداف توان بخشی
۱۶	۷-۱ سیستم طبقه‌بندی ICIDH
۱۹	۸-۱ سیستم طبقه‌بندی ICF
۲۴	۹-۱ مدل‌های توان بخشی
۲۵	۱-۹-۱ مدل پزشکی
۲۵	۲-۹-۱ مدل اجتماعی
۲۷	۳-۹-۱ مدل زیستی - روانی - اجتماعی
۲۹	۱۰-۱ خودآزمایی

۳۱	فصل دوم: حیطه‌ها و رشته‌های توان بخشی
۳۱	اهداف فصل
۳۱	۱-۲ مقدمه
۳۳	۲-۲ حیطه‌های توان بخشی
۳۳	۱-۲-۲ توان بخشی روانی
۳۵	۲-۲-۲ توان بخشی اجتماعی

۳۵	توان بخشی آموزشی	۳-۲-۲
۳۶	توان بخشی حرفه‌ای	۴-۲-۲
۳۷	توان بخشی پزشکی	۵-۲-۲
۴۰	توان بخشی قلبی	۶-۲-۲
۴۱	توان بخشی سالمندی	۷-۲-۲
۴۳	رشته‌های توان بخشی و رشته‌های مرتبط	۳-۲
۴۴	۱-۳-۲ فیزیوتراپی	
۴۶	۲-۳-۲ کاردرمانی	
۵۱	۳-۳-۲ گفتار درمانی	
۵۳	۴-۳-۲ بینایی سنجی	
۵۴	۵-۳-۲ شنوایی سنجی	
۵۵	۶-۳-۲ اعضا مصنوعی	
۵۶	۷-۳-۲ توان بخشی و طب فیزیکی	
۵۸	۸-۳-۲ پرستاری	
۵۹	۹-۳-۲ مددکاری اجتماعی	
۶۰	۱۰-۳-۲ روان‌شناسی	
۶۱	۴-۲ تیم توان بخشی	
۶۳	۵-۲ خودآزمایی	

۶۵	فصل سوم: الگوهای ارائه خدمات توان بخشی	
۶۵	اهداف فصل	
۶۵	۱-۳ مقدمه	
۶۷	۲-۳ الگوهای ارائه خدمات	
۶۷	۱-۲-۳ ارائه خدمات متمرکز	
۷۳	۲-۲-۳ ارائه خدمات نیمه متمرکز	
۷۵	۳-۲-۳ توان بخشی در الگوی مبتنی بر جامعه	
۷۸	۳-۳ شبکه توان بخشی	
۷۹	۴-۳ سطوح شبکه توان بخشی	
۸۵	۵-۳ خودآزمایی	

۸۷	فصل چهارم: توان بخشی در ایران	
۸۷	اهداف فصل	
۸۷	۱-۴ مقدمه	
۹۱	۲-۴ سازمان بهزیستی کشور	
۹۴	۳-۴ بنیاد مستضعفان و جانبازان	
۹۶	۴-۴ سازمان آموزش و پرورش کودکان استثنایی	

- ۵-۴ سازمان‌های غیردولتی ۹۸
- ۶-۴ خودآزمایی ۱۰۱

- فصل پنجم: حقوق معلولین ۱۰۳
- اهداف فصل ۱۰۳
- ۱-۵ مقدمه ۱۰۳
- ۲-۵ ویژگی‌های کنوانسیون حقوق معلولین ۱۰۸
- ۱-۲-۵ رویکرد انسانی ۱۰۸
- ۲-۲-۵ جامعیت کنوانسیون ۱۰۹
- ۳-۲-۵ توجه به زنان و کودکان معلول ۱۱۰
- ۴-۲-۵ انطباق‌پذیری ملی ۱۱۰
- ۵-۲-۵ تدوین کنوانسیون از سوی افراد معلول ۱۱۰
- ۶-۲-۵ گرایش غالب کشورها ۱۱۱
- ۷-۲-۵ اهمیت نمادین کنوانسیون ۱۱۱
- ۸-۲-۵ القای روح امید در دنیای جنوب ۱۱۱
- ۳-۵ حقوق معلولین در ایران ۱۱۲
- ۴-۵ نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی ۱۱۳
- ۵-۵ قانون جامع حمایت از حقوق معلولان ۱۱۴
- ۶-۵ قانون برنامه پنجم ۱۲۱
- ۷-۵ خودآزمایی ۱۲۲

- منابع ۱۲۴

پیشگفتار

توان‌بخشی فرایند هدفمندی است که افراد معلول را قادر می‌سازد در حد توان از توانمندی‌های خود بهره ببرند. به این ترتیب توان‌بخشی آن‌ها را به مهارت‌هایی مجهز می‌کند که زندگی خود را به کمک آن‌ها بسازند. امروزه توان‌بخشی همانند بسیاری از پدیده‌های جهان دستخوش تحولات عظیمی شده‌است و در این میان مفاهیم توان‌بخشی نیز از این تغییرات بی‌بهره نمانده‌اند. به گونه‌ای که حرکت از توجه به نقص و ناتوانی به عنوان پیامد بیماری، به سمت عملکرد به عنوان مؤلفه‌ای از وضعیت سلامت فرد مطرح است. توجه به این چارچوب نظری جدید ما را بر آن داشت تا به تالیف کتاب حاضر بپردازیم و دیدگاه‌ها و تعاریف جدید را جهت آشنایی خوانندگان محترم ارائه نماییم. کتاب حاضر در پنج فصل با عناوین کلیات، حیطه‌ها و رشته‌های توان‌بخشی، الگوهای ارائه خدمات توان‌بخشی، ریشه توان‌بخشی در ایران و حقوق معلولین و کنوانسیون جهانی تدوین شده‌است.

مطالعه کتاب به تمامی دانشجویان رشته‌های توان‌بخشی و رشته‌های وابسته و تمامی کسانی که با توان‌بخشی در ارتباط هستند توصیه می‌شود. امیدواریم مطالعه این کتاب بتواند در شناسایی ایده‌ها و سیستم‌های جدید مؤثر واقع شود.

در پایان وظیفه داریم از تمامی نویسندگانی که از نوشته‌ها و آثارشان در تهیه این کتاب بهره گرفته‌ایم قدردانی نماییم. از تمامی کسانی که ما را در تهیه این مجلد یاری نموده‌اند سپاسگزاریم. منتظر پیشنهادها و انتقادهای شما خواننده عزیز هستیم.